La cumpăna apelor
1933

* SAT NATAL
lui Ion Pillat

După douăzeci de ani trec iarăşi pe-aceleaşi uliţi
unde-am fost prietenul mic al ţărânii din sat.
Port acum în mine febra eternităţii,
negru prundiş, eres vinovat.

Nimeni nu mă cunoaşte. Vântul, el singur, sau plopul
de aur. Plop înălţat de-un fir nevăzut asemenea fusului.
Nedumirit turnul se va uita două ore în urma mea
până m-oi pierde din nou subt dunga apusului.

Totul cât de schimbat! Casele toate sunt mult mai mici
decât le-a crescut amintirea.
Lumina bate altfel în zid, apele altfel în ţărm.
Porţi se deschid să-şi arate uimirea.

Dar de ce m-am întors? Lamura duhului nu s-a ales,
ceasul meu fericit, ceasul cel mai fericit
încă nu a bătut. Ceasul aşteaptă
subt ceruri cari încă nu s-au clădit.

[1931]

* BOALA
Intrat-a o boală în lume,
fără obraz, fără nume.

La cumpăna apelor
1933

* SAT NATAL
lui Ion Pillat

După douăzeci de ani trec iarăşi pe-aceleaşi uliţi
unde-am fost prietenul mic al ţărânii din sat.
Port acum în mine febra eternităţii,
negru prundiş, eres vinovat.

Nimeni nu mă cunoaşte. Vântul, el singur, sau plopul
de aur. Plop înălţat de-un fir nevăzut asemenea fusului.
Nedumirit turnul se va uita două ore în urma mea
până m-oi pierde din nou subt dunga apusului.

Totul cât de schimbat! Casele toate sunt mult mai mici
decât le-a crescut amintirea.
Lumina bate altfel în zid, apele altfel în ţărm.
Porţi se deschid să-şi arate uimirea.

Dar de ce m-am întors? Lamura duhului nu s-a ales,
ceasul meu fericit, ceasul cel mai fericit
încă nu a bătut. Ceasul aşteaptă
subt ceruri cari încă nu s-au clădit.

[1931]

* BOALA

Intrat-a o boală în lume,
fără obraz, fără nume.

Făptură e? Sau numai vânt e?
N-are nimenea grai s-o descânte.

Bolnav e omul, bolnavă piatra,
se stinge pomul, se sfarmă vatra.

Negrul argint, lutul jalnic şi grav
sunt aur scăzut şi bolnav.

Piezişe cad lacrimi din veac.
Invoc cu semne uitare şi leac.

[1931]

* LUMINA DE IERI

Caut, nu ştiu ce caut. Caut
un cer trecut, ajunul apus.
Cât de-aplecată e fruntea menită-nălţărilor altădată!

Caut, nu ştiu ce caut. Caut
aurore ce-au fost, ţâşnitoare, aprinse
fântâni - azi cu ape legate şi-nvinse.

Caut, nu ştiu ce caut. Caut
O oră mare rămasă în mine fără făptură
Ca pe-un ulcior mort o urmă de gură.

Caut, nu ştiu ce caut. Subt stele de ieri,
subt trecutele, caut
lumina stinsă pe care-o tot laud.

[1933]

* SEMNAL DE TOAMNĂ

O voce ieri din adânc s-a-nălţat
amară, amară, amară.
Îngeri mulţi murind şi-au lăsat
lutul în tară.

Un semn pe subt cer ieri
s-a dat în cercul înşelăciunii.
Apoi spre Saturn au plecat
vântul, lăstunii.

[1931]

* SEPTEMVRIE

Prin ceasul verde-al pădurii
otrăvuri uitate adie.
Cresc lângă ochiuri ciudate
brânduşi cu viaţă târzie.

Cântecul vechi înc-o dată
vrea şipotul să şi-l înveţe.
În jilavul muşchi mi se-mbie
păreri şterse de tinereţe.

Mari turme cu clopote vin
prin amurgul gorunilor sferici
în codru stârnind ca un zvon
de trecute pierdute biserici.

Înalt unicorn fără glas
s-a oprit spre-asfinţit să asculte.

Subt bolţile-adânci mă omoară
pădurea cu tulnice multe.
[1929]

* CÂNTĂREŢI BOLNAVI

Purtăm fără lacrimi
o boală în strune
şi mergem de-a pururi
spre soare-apune.

Ni-e sufletul spadă
de foc stinsă-n teacă.
Ah iarăşi şi iarăşi
cuvintele seacă.

Vânt veşnic răsună
prin cetini de zadă.
Purces-am în lume
pe punţi de baladă.

Străbatem amurguri
cu crini albi în gură.
Închidem în noi un
sfârşit sub armură.

Purtăm fără lacrirni
o boală în strune
şi mergem de-a pururi
spre soare-apune.

Răni ducem - izvoare -
deschise subt haină.
Sporim nesfârşirea
c-un cântec, c-o taină.

[1930]

* MUNTE VRĂJIT

Intru în munte. O poartă de piatră
încet s-a-nchis. Gând, vis şi punte mă saltă.
Ce vinete lacuri! Ce vreme înaltă!
Din ferigă vulpea de aur mă latră.

Jivine mai sfinte-mi ling mânile: stranii,
vrăjite, cu ochii întorşi se strecoară.
Cu zumzet prin somnul cristalelor zboară
albinele morţii, şi anii. Şi anii.

[1930]

* PLAJĂ

Platanii suri şi cedrii-n mare
seminţiile şi-adapă.
În larguri vinetele brazde
se-ntind subt pluguri mari de apă.

Văzduh şi port, pescari şi vameşi
au aţipit în spaţial cald.
Vântul alb c-un ochi se caută
de-aici pe ţărmul celălalt.

Ins pierdut în ceasul rar
mă uit prin spinii de la uşă,
oameni goi zac în nisip
tăcuţi, ca-n propria lor cenuşă.

În joc cu piatra câte-un val
şi-arată solzii de pe pântec.
Între slavă şi veninuri
mă-ncearcă boală ca un cântec.

[1929]

* SEARĂ MEDITERANEANĂ

Faruri ghicite
pe mare dau semn.
Viespii se-nchid în
cristale de lemn.

Se strânge în ţărnă
de nu ştiu ce chin,
ca o mână crispată,
amarnicul spin.

Adie sud cald
prin urnele sparte,
prin sângele meu,
prin fluier departe.

Din Hades cântând
privighetorile vin,
s-aşază pe masă
'ntre pâne şi vin.

[1931]

* HOTAR

Calea Lactee abia ghicită se pierde
scrisă în noapte fierbinte şi calmă,
ca linia vieţii runic săpată
într-o imensă zăbavnică palmă.

Paşnic ca untdelemnul cel veşnic
se scurge subt bolţi Aheronul.
Acum ah de trecere cine va-ncepe cântarea?

Acum ah negrele ape cui îi dau tonul?

Pescăruşi speriaţi din tenebre se-nalţă
când luntrea cu umbre alunecă iară.
Suflete-n zbor de frunte mi se lovesc
zbârnăind ca rădăştile-n vară.

Total e împlinit. De şapte ori răsucit
răsuflă în somn Aheronul.
Acum ah de trecere cine va-ncepe cântarea?
Acum ah negrele ape cui îi dau tonul?

[1933]

* VRAJĂ ŞI BLESTEM

Pe creasta nopţii moara seacă
macină lumină-n gol.
Lopeţi se-nalţă şi s-apleacă.

Războiul după uşă pus
ţese singur - vezi suveica?
Fă o cruce spre apus!

Fântânile la uliţi rele
găleţi coboară şi ridică
'n cerul jefuit de stele.

Cuiburi în copaci s-aprind
ca de-o mână. Ard cu flăcări.
Auzi ouăle pocnind.

Duhul răului tot vine
'n sat nelocuit să pască
iarba morţilor de bine.

În satul vechi de lângă lună
uşi se-nchid, uşi se deschid.

Umbra mea cade pe zid.

[1932]

* TRENUL MORŢILOR

Cât e noaptea-n lung şi-n lat
nu s-aude un lătrat.
Colo numai dintre spini
pân' la stelele-n vecini
licuricii dau lumini.

Licuricii cu lămpaşe
semne verzi dau spre oraşe
pentr-un tren care va trece
prin văzduhul mare, rece.
Pentr-un tren care-a veni,
nimeni nu-l va auzi.

[1932]

* CEREASCĂ ATINGERE

Ce arătare! Ah, ce lumină!
Stea alb-a căzut în grădină,

necăutată, neaşteptată: noroc,
săgeată, floare şi foc.

În iarbă înaltă, în mare mătasă,
căzu din a veacului casă.

S-a-ntors, ah, în lume o stea.
Mi-s mânile arse de ea.

[1931]

* ÎNTREBĂRI CĂTRE O STEA

Stea care subt carul cel mare abia licăreşti
nedumerită-ntre şapte lumini, a cui stea eşti?

Eşti steaua lui Verde-mpărat - duhul nemântuit?
Ce sărbătoare scuteşti? Ce ceas împlinit?

Aperi un mare mormânt, sau vreo apă vindecătoare?
Păzeşti un norod, o cetate, sau numai o floare?

Peste ce suflet, peste ce sfinte recolte
veghezi mistuită subt vinete bolte?

De eşti a mea, păzindu-mi anul şi vatra,
n-aruncă nimenea după tine cu piatra?

[1932]

* RUNE

În chip de rune, de veacuri uitate,
poart-o semnătură făpturile toate.
Slăvitele păsări subt aripi o poartă
'n liturgice zboruri prelungi ca viaţa.
În slujba luminii, urnă fără de toartă,
luna şi-o ţine ascunsă pe faţa
vrăjită să nu se întoarcă.

Stane de piatră, jivine, cucută
poart-o semnătură cu cheie pierdută.
Pecete tăinuită de două ori -
fată de foc, arătare, care pe ţărm
ridici acum braţele peste mare,
o porţi subsuori.

Rune, pretutindeni rune,
cine vă-nseamnă, cine vă pune?

Făpturile toate, ştiute şi neştiute,
poart-o semnătură - cine s-o-nfrunte?
Crinii muntelui - subtlunari -
şi-o duc neajunsă pe creştet.
Subt ceruri mumele-o poartă pe frunte.

[1932]

* NAŞTERE

Făptură nouă, iată pe frunte
întâia lumină te-a uns!
Pe noi repede soartă ne mână
tu fără pas ne-ai ajuns.

Făptură de nicăiri coborâtă-n
imperiul mumei,
auriu, tânăr, proaspăt ulcior
rupt din coastele humei!

Griji, biruinţi şi uimiri încercând
în preajma ta sta-vom ades.
Dura-vei în not o lumină, mare ca-ncrederea
cu care tu azi ne-ai ales.

Sus stelele cele mai treze
aprind cărbuni de diochi.
Subt straşina vremii vei creşte
încet, ca o lacrimă-n ochi.

[1931]

* ARHANGHEL SPRE VATRĂ

Mă-ntorc de acum ca
albina spre stup,

cu harul subt aripi
cu-amurgul în trup.

Pe cumpăna lumii
o zi se înclină
plină de fapte
şi fără de vină.

De câte ori calc
prin brazda bătută,
buzele humei
pe tălpi mă sărută.

Mă-ntorc de acum spre
vatra-n lumină.
Adâncile mele
orzuri se-nchină.

[1931]

* STĂ ÎN CODRU FĂRĂ SLAVĂ

Stă în codru fără slavă
mare pasăre bolnavă.

Naltă stă sub cerul mic
şi n-o vindecă nimic,

numai rouă dac-ar bea
cu cenuşă, scrum de stea.

Se tot uită-n sus bolnavă
la cea stea peste dumbravă.

[1930]

* DIN ADÂNC

Mamă, - nimicul - marele! Spaima de marele
îmi cutremură noapte de noapte grădina.
Mamă, tu ai fost odat' mormântul meu.
De ce îmi e aşa de teamă - mamă
să părăsesc iar lumina?

[1933]

* COLINDĂ

pentru Dorli

Doarme colo în poiată
pruncuşor fără de tată.
Şi măicuţa mama lui
se tot plânge boului
c-a născut în Vifleim,
n-are scutece de in,
n-are apă, n-are faşă,
nici opaiţ, nici nănaşă.
Iosif cercul de pe cap
în cuier şi l-a lăsat
şi-a plecat unde-a plecat
ca să-l latre câinii-n sat.
Noaptea-i neagră, ceasu-i lung,
stă măicuţa lângă prunc.
Să le ţie de urât
înger nalt s-a coborât.
Şi în noapte înadins
degetul şi l-a aprins.
Arde îngerul lui Dumnezeu
ca o lumânare de său.

[1933]

* URSUL CU CRIN

Se odihneşte subt prunii bisericii, adulmecă
arhaicul vânt. O fată i-a pus ieri in braţe un crin.
Va mai trece printr-o mie de sate.
I se va-ntinde prescură, pe drumuri stropite cu vin.

Bolnavii de oase din cele o mie de sate
în cale-i s-aştern. El îi calcă de rău. Şi de bine
el joacă, vorbe uitate spunând lângă umerii lor.
Spre seară boala iese din casă, din gând şi din vine.

Are-un mers larg, când purcede, ca de-mpărat.
Chihlibar - miez galben - poartă subt fruntea-n apus.
Cu mânile - în stânga şi-n dreapta - pare că veşnic
şi-ar împărţi pădurile, ce le are în ţara de sus.

[1933]

* LUMINĂ DIN LUMINĂ

În mijlocul dimineţii stă taurul neînjugat.
Stăpâneşte un câmp. Luceşte ca o castană
proaspăt cojită.
Printre coarnele lui soarele vine în sat.

Lângă apă lină stă în puterea zorilor taurul
nemişcat. Înălţat şi frumos.
E ca Isus Christos:
lumină din lumină, Dumnezeu adevărat.

[1933]

* HAIDUCUL

Intră în codru, în patria verde.
Mai stă o clipă cu mâna în barbă.

Gândeşte aiurea, la aur, la sânge,
şi-şi face inele de iarbă.

Va trebui să taie de-acum
potecile toate de-a curmezişul.
S-a pierde în munte, s-a pierde,
uitându-şi de mumă şi moarte.

S-a duce tot mai adânc până unde
se-nchid toamna şerpii subt stâncă.
Va să desferece duhul pădurii
şi şipote negre cari cântă.

N-o să-l mai vadă nimeni cu anii.
Numai de sus pretutindeni
l-a dovedi cu ţipăt uliul
şi buha cu scurte jelanii.

[1931]

* ŢARĂ

Pe dealuri se-nalţă solare
podgorii albastre şi sonde.
Râuri spre alte seminţii
duc slava bucatelor blonde.

Ţara şi-a-mpins hotarele
toate până în cer.
Pajuri rotesc - minutare în veşnicul ceas -
peste câmp şi oier.

Fluturând în veşminte
de culoarea şofranului,
ard fetele verii ca steaguri
în vântul şi-n râsetul anului.

[1931]

Table of Contents

La cumpana apelor

Table of Contents

La cumpana apelor 1